

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 203/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČNÉ ČERNOJEDNÁČKY], proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 4 To 22/2016 z 29. júna 2016 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Tdo 34/2020 z 18. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ ale navrhuje zrušiť rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v bode 6 (bez uvedenia spisovej značky) a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, žiada o odňatie veci Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a o ustanovenie obhajcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 4 T 66/2012 z 26. októbra 2015 uznaný za vinného (v bode 6 obžaloby) zo zločinu krádeže v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1, § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, pretože s ďalšími obvinenými ako členovia organizovanej skupiny pripravovali 18. apríla 2011 krádež bankomatu. Bol mu uložený

trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Okresný súd zároveň sťažovateľa spod bodu 3 obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, prečin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona oslobodil, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal.

3. Krajský súd v odvolacom konaní na námietku zaujatosti sťažovateľa napadnutým uznesením z 29. júna 2016 rozhodol, že podľa § 32 ods. 3 z dôvodov podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2015 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sudcovia krajského súdu JUDr. Alojz Palaj, JUDr. Jozef Ryant a JUDr. Slavoj Sendecký nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa a spol. vedenej pod sp. zn. 4 To 22/2016. Krajský súd potom uznesením č. k. 4 To 22/2016 z 8. novembra 2017 zamietol odvolanie sťažovateľa podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 8. novembra 2017 napadnutým uznesením z 18. augusta 2020 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

5. Krajský súd v napadnutom uznesení z 29. júna 2016 zhrnul obsah námietky sťažovateľa a označil tvrdenia sťažovateľa o uznaní viny pri predchádzajúcom rozhodovaní o väzbe za vytrhnuté z kontextu, pretože vo všetkých prípadoch konštatovania údajnej viny z celého kontextu tej-ktorej vety alebo časti uznesenia vyplýva, že bol kvalifikovaný ako dôvodne podozrivý zo spáchania trestnej činnosti kladenej mu za vinu v rámci vzneseného obvinenia. Nešlo o konštatovanie v tom smere, že by odvolací súd bol v rámci konania o sťažnosti v tomto štádiu dokazovania presvedčený o vine sťažovateľa. Ostatné dôvody sťažovateľa krajský súd považoval za napádanie procesných postupov orgánov činných v trestnom konaní, resp. okresného súdu. Členovia senátu sa necítili byť vo veci zaujatí, nevideli dôvod na akýkoľvek vzťah procesných strán k sťažovateľovi, spoluobžalovaným alebo veci samej umožňujúci konštatovanie dôvodov podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

6. Najvyšší súd v napadnutom uznesení z 18. augusta 2020 po zhrnutí dovolania a ďalších vyjadrení konštatoval nesplnenie uplatnených dovolacích dôvodov [§ 371 ods. 1 písm. c), e), g), i) Trestného poriadku]. Časť dovolacích námietok podľa neho nespĺňala zákonné náležitosti z dôvodu ich všeobecnosti (išlo o. i. o námietky o množstve procesných chýb, opakovanom upozornovaní súdov sťažovateľom na bližšie nekonkretizované porušovanie práva na obhajobu, nesprávnom postupe okresného súdu pri preskúmaní obžaloby podľa § 241 Trestného poriadku, postupe okresného súdu a krajského súdu vo vzťahu k jeho podaniam týkajúcim sa vylúčenia podľa § 31, § 32 Trestného poriadku, resp. o všeobecný odkaz na dôvody odvolania). Časť námietok považoval svojou povahou za skutkové, spochybňujúce hodnotenie dôkazov (o usvedčovaní jediným svedkom a zároveň spolupracujúcim obvineným vypovedajúcim rozporne), ktorými sa nemohol zaoberať. Zdôraznil pritom relevantné časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu s hodnotením dôkazov, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd. Jeho rozhodnutie nepovažoval najvyšší súd za nepreskúmateľné. Pri uplatnenom dôvode dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nezistil vecné vymedzenie žiadnej obsahovo mu zodpovedajúcej chyby.

7. Najvyšší súd pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku priradil námietku sťažovateľa, že okresný súd nezisťoval, či sa k dôkazom (výsluchom troch svedkov, vykonaním ďalších dôkazov) chce vyjadriť, a námietku o nezapísaní vyjadrenia do zápisnice podľa § 271 ods. 1 Trestného poriadku. Konštatoval, že výsluchy označených svedkov neboli vykonané na hlavnom pojednávaní a že ďalšie dôkazy obvinený nešpecifikoval a navyše túto námietku neuplatnil v predchádzajúcom konaní.

8. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku priradil námietku spočívajúcu v manipulácii úradnými záznamami zo spisu a uviedol, že nešlo o dôkazy vykonané pred súdom, že neslúžili ako podklad pre rozhodnutia súdov a nemali vplyv na výsledok konania. Pri námietke, že výpovede riadiacich dôstojníkov polície ako operatívnych pracovníkov nemožno považovať za dôkaz, konštatoval neuplatnenie tejto námietky v predchádzajúcom konaní. Všeobecne však poznamenal, že bez ďalšieho nemožno ako dôkaz vylúčiť ani výpoveď policajta vykonávajúceho služobný zákrok o skutočnostiach týkajúcich sa jeho priebehu.

9. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a k námietke o prejedikovaní viny pri rozhodovaní o väzbe v uznesení krajského súdu č. k. 3 Tos 58/2012 zo 4. júla 2012 (ďalej len „rozhodnutie o väzbe“) v dôsledku použitia výrazov „*spáchal trestnú činnosť*“ a „*sú jeho majetkové pomery zrejme ťaživejšie ako pred spáchaním predmetnej trestnej činnosti*“ poukázal najvyšší súd na uplatnenie tejto námietky v ústavnej sťažnosti odmietnutej uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 247/2018 z 5. apríla 2018, z ktorého citoval. Najvyšší súd si osvojil argumentáciu ústavným súdom citovaných senátov krajského súdu (z napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj uznesenia č. k. 5 Nto 9/2016 z 8. augusta 2016, ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľa proti nemu, pozn.) a záver o nezasiahnutí do práva na prezumpciu nevinu v rozhodnutí o väzbe spôsobom vylučujúcim senát krajského súdu z ďalšieho rozhodovania vo veci samej. Pri námietke o povinnosti vylúčenia senátu okresného súdu pre nevyhovenie návrhu sťažovateľa na vypočutie svedkov úradného záznamu a pre nerozhodnutie o námietke zaujatosti uznesením najvyšší súd nezistil náznak prítomnosti zákonom predvídaného pomeru. Postup okresného súdu pri nekonaní o vznesenej námietke odôvodnenej procesným postupom súdu považoval za správny.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Proti napadnutým uzneseniam sťažovateľ argumentuje v ústavnej sťažnosti len označením ich odôvodnení za nedostatočné, zmätočné a arbitrárne a porušením základných zásad konania, konkrétne zásady náležitého zistenia skutkového stavu a zásady zákonnosti. Zvyšná časť jeho argumentácie je útržkovitá, nesúdržná a neúplná, pretože namieta:

a) Postup okresného súdu porušujúci § 31, § 32 Trestného poriadku, keď nevydal uznesenie, ale len oznámenie bez vyjadrenia ostatných členov senátu, bez vyjadrenia k námietke porušenia práv obhajoby podľa § 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 Trestného poriadku, čím mu zabránil podať sťažnosť. Krajský súd sa s touto procesnou chybou označenou v odvolaní nevysporiadal.

b) Senát krajského súdu v rozhodnutí o väzbe prejedikoval neprípustným spôsobom jeho vinu, čím porušil princíp prezumpcie nevinu podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru. Nešlo o konštatovanie dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, ale o priamy výrok, nešlo o výrazy vytrhnuté z kontextu.

Sťažovateľ poukazuje na nálezy sp. zn. III. ÚS 79/08 a III. ÚS 24/05, ako aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Nešták v. Slovensko z 27. februára 2007 s totožným vyhlásením súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu o nevyhlásení senátu z rozhodovania vecí, uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa. Namieta sa aj porušenie princípu prezumpcie nevinoty (čl. 6 ods. 2 dohovoru), nie je však jasné či napadnutými uzneseniami, alebo skôr rozhodnutím o väzbe, presnejšie uznesením krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o ponechaní vo väzbe.

12. Ústavná sťažnosť neobsahuje všetky náležitosti. Sťažovateľ nie je zastúpený advokátom, čo sa prejavilo v nekoherentnosti ústavnej sťažnosti, nedostatočnom návrhu na rozhodnutie (petit) a neúplných právnych a skutkových dôvodoch, ktorými podporil svoje tvrdenia o porušení základných práv a slobôd. K ústavnej sťažnosti sťažovateľ nepripojil kópie napadnutých uznesení ani žiadne iné prílohy, čo odôvodnil epidemickou situáciou. Ide pritom o všeobecné a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti podľa § 43, § 123 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorých nedostatok (pokiaľ ide o konkrétne skutkové a právne dôvody) spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nie je zastúpený advokátom a žiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd uplatnil materiálny prístup k ochrane ústavnosti pred bezpodmienečným trvaním na všetkých zákonných náležitostiach. Napriek zistenému nedostatku sa vecne zaoberal tvrdeniami v obsahnutými v prerokovanej ústavnej sťažnosti v rozsahu, v akom to ústavná sťažnosť rozumne umožňovala. Napadnuté uznesenia si ústavný súd zabezpečil jednak zo spisu vedeného pod sp. zn. IV. ÚS 247/2018, ako aj z verejne dostupnej databázy rozhodnutí najvyššieho súdu.

13. Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom znamenala nutnosť v prvom rade preskúmať, či sú kumulatívne splnené tri podmienky v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

14. Pokiaľ ide o poslednú podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená. Ak ale ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho

zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019), a preto sa splnením tejto podmienky zaoberá ústavný súd v nasledujúcej časti.

III.1. K podmienkam konania:

15. Z obsahu sťažnostných námietok vyplýva, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda uznesenie krajského súdu z 29. júna 2016 pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (porušenie čl. 6 ods. 2 dohovoru mu výslovne nevytýka, len sa všeobecne vyjadruje, že sa nestotožňuje s výrokom súdov, pozn.) z dôvodov už uvedených. Ústavný súd zistil, že uznesením č. k. IV. ÚS 247/2018-10 z 5. apríla 2018 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1, 2 dohovoru o. i. aj uznesením krajského súdu č. k. 4 To 22/2016 z 29. júna 2016 z dôvodov nedostatočnosti, zmätočnosti, arbitrárnosti, porušenia princípu prezumpcie nevinoty, odmietnutá ako podaná oneskorene.

16. Podľa judikatúry ústavného súdu je totožnosť veci daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. Konanie v predchádzajúcej veci sp. zn. IV. ÚS 247/2018 bolo skončené rozhodnutím procesnej povahy pre taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (zmeškanie lehoty na podanie návrhu ústavnému súdu). V takomto prípade je vylúčené, aby pri opätovnom podaní návrhu na začatie konania v totožnej veci už boli podmienky konania splnené [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], čo by vylučovalo procesnú prekážku *rei iudicatae*. Je preto zrejmé, že návrh na začatie konania sa v tejto časti týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol v predchádzajúcej veci, a podmienky konania naďalej nie sú splnené.

17. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť sa čiastočne týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť v tejto časti ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde. Len na doplnenie ústavný súd uvádza skutočnosť, ktorá výslovne neodznala v predchádzajúcej veci sp. zn. IV. ÚS 247/2018, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 15. júla 2016.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

18. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

19. Účelom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť výslovne uvedené závažné procesné a hmotnoprávne chyby právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov. Len v obmedzenom rozsahu slúži na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa a na preskúmanie nimi vykonaného dokazovania. Nejde tak podľa Trestného poriadku o ďalší „úplný“ prieskum napadnutého meritórneho rozhodnutia (jeho vecnej správnosti) a ďalšie posudzovanie otázky viny či trestu. Výklad príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúci sa prípustnosti dovolania je v primárnej právomoci všeobecných súdov (dovolacieho súdu), pričom

ústavný súd má oprávnenie do takéhoto výkladu zasiahnuť iba vtedy, ak sa tento nejaví ako konformný s ústavou alebo dohovorom.

20. Posúdenie existencie dôvodu na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (t. j. nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) zahŕňa v nevyhnutnej miere aj vecný prieskum dovolacej argumentácie dovolateľa na účely zistenia, či ním uvádzané skutočnosti reálne (nielen formálne) naplňajú ním označené dôvody dovolania ustanovené v § 371 Trestného poriadku. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne akceptuje postup, keď najvyšší súd po nevyhnutnom vecnom prieskume dovolania dospeje k náležite (ústavne konformne) odôvodnenému záveru, že je zrejmé, že nie sú splnené dovolateľom uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a dovolanie preto odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (napr. III. ÚS 265/2012, II. ÚS 528/2014, I. ÚS 108/2017, IV. ÚS 186/2018, III. ÚS 188/2018).

21. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti nespochybňuje vecnú správnosť rozhodnutia najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa označených dôvodov dovolania, namieta len všeobecne nedostatočnosť, zmätočnosť a arbitrárnosť, resp. porušenie zásady náležitého zistenia skutkového stavu a zákonnosti. Jedinou zrozumiteľnou a dostatočne konkrétne formulovanou námietkou sťažovateľa je použitie formulácií signalizujúcich prejedikovanie viny sťažovateľa členmi odvolacieho senátu pri predchádzajúcom väzobnom rozhodovaní. Túto námietku však sťažovateľ nedáva priamo do súvisu ani s napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

22. Vzhľadom na inak všeobecnú formuláciu ústavnej sťažnosti sa ústavný súd osobitne zameril na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej sa najvyšší súd zaoberal dovolacou námietkou o prejedikovaní viny. Najvyšší súd argumentáciu sťažovateľa v jeho dovolaní zaznamenal aj napriek tomu, že nebola formálne vymedzená ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa k námietke vyjadril opisne, odkazom na jej uplatnenie sťažovateľom pred ústavným súdom a citovaním častí napadnutého uznesenia krajského súdu a uznesenia sťažnostného senátu č. k. 5 Nto 9/2016 z 8. augusta 2016. Najvyšší súd uviedol, že si osvojil argumentáciu krajského súdu, a poukázal na záver ústavného súdu o akceptovateľnosti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu z ústavného hľadiska a o nemožnosti považovať ho za arbitrárne.

23. Najvyšší súd k námietke sťažovateľa teda nezaujal osobitný vlastný názor, napriek tomu však je možné zhodnotiť, že aj osvojenie si argumentov krajského súdu a ústavného súdu a ich zhrnutie je postačujúce pre záver, že obsah odôvodnenia nevykazuje vnútornú rozpornosť, arbitrárnosť ani zmätočnosť. Na hlavný argument sťažovateľa bola daná zrozumiteľná odpoveď. Z rozhodnutia o väzbe, ktoré obsahovalo sťažovateľom vytýkané výrazy, bolo rozumným spôsobom možné dospieť k záveru vyjadrenému v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu. To, že išlo o odpoveď rovnakú, ako dostával už v predchádzajúcich rozhodnutiach všeobecných súdov, na tom nič nemení. Hlavný argument súdov o potrebe vnímania použitých výrazov v celkovom kontexte rozhodnutí je bez ďalšieho prípustný, zapadá do spôsobu všeobecného nazerania na súdne rozhodnutia v ich celosti. Takéto nazeranie sa objavuje aj v judikatúre ústavného súdu, resp. EŠLP (rozsudok Grubnyk v. Ukrajina, 17. 9. 2020, bod 137, č. 58444/15, rozsudok Lada v. Ukrajina zo 6. 2. 2018, bod 52, č. 32392/07).

24. Z napadnutého uznesenia vyplýva snaha najvyššieho súdu vyrovnat' sa vecne s dovolaním sťažovateľa v celej jeho šírke, keď sa podrobne venoval všetkým zrozumiteľne vyjadreným námietkam bez ohľadu na nedostatok ich formálneho označenia zodpovedajúcim dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Jeho postup pri identifikovaní a vyhodnotení jednotlivých dovolacích námietok je v súlade s účelom právnej úpravy dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku slúžiaceho na nápravu hmotnoprávnych a procesných pochybení. Dôvody, ktoré uviedol najvyšší súd na podporu svojho nosného záveru, boli plne v súlade so zmyslom aplikovanej právnej úpravy Trestného poriadku o dovolaní. Zaoberal sa všetkými ďalšími podstatnými námietkami sťažovateľa, preto úvahy o nedostatočnom odôvodnení v jeho rozhodnutí nie sú namieste.

25. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu:

26. Hoci sťažovateľ priamo nedáva napadnuté uznesenie najvyššieho súvisu do súvisu s porušením čl. 6 ods. 2 dohovoru, ústavný súd v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti na tomto mieste považuje za potrebné uviesť aspoň stručne svoj záver k sťažovateľom naznačenej možnosti jeho porušenia, keďže sa sťažovateľ nestotožnil s posúdením jeho námietky najvyšším súdom.

27. Účelom zásady prezumpcie nevinny je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESĽP vo veci Nölkenbockhoff v. Nemecko z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 33). Žiadny štátny orgán (vrátane jeho ústavných činiteľov) nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98). Je potrebné robiť rozdiel medzi výrokmí, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmí, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu nevinny, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo nezávadné v rôznych situáciách posudzovaných ESĽP (napr. Lutz v. Nemecko, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 62). Prísne rozlišovanie medzi vyhláseniami o podozrení zo spáchania trestného činu a vyhláseniami o vine osoby má byť uniformne uplatňované v celom rozhodnutí, nielen v niektorých jeho častiach. Dôležitý je skutočný význam vyhlásení, nie ich doslovné znenie (Lavents v. Litva, rozsudok z 28. 11. 2002, bod 126).

28. V súvislosti s možnou účasťou zákonného sudcu na procesných úkonoch predchádzajúcich rozhodovaniu v merite veci ESĽP vyslovil princíp, podľa ktorého skutočnosť, že sudca (či už prvostupňového súdu, alebo súdu odvolacieho) v priebehu konania participoval na procesnom rozhodovaní prípravného konania vrátane rozhodovania o väzbe, nemôže sama osebe spochybniť jeho neustrannosť, pokiaľ samozrejme neexistujú určité osobité okolnosti, ktoré by mohli viesť k opačnému záveru (Hauschildt v. Dánsko, rozsudok ESĽP z 24. 5. 1989, č. 10486/83). Za takéto zvláštne okolnosti považuje ESĽP aj skutočnosť, že zákonný sudca rozhodujúci v merite veci v predchádzajúcom väzobnom rozhodovaní použil formulácie signalizujúce prejudikovanie viny, teda porušenie princípu prezumpcie nevinny proti obvinenému (Nešťák v. Slovensko, rozsudok

ESLP z 27. 2. 2007, č. 65559/01; Mironenko a Martenko v. Ukrajina, rozsudok ESLP z 10. 10. 2009, č. 4785/02).

29. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že uznesenie krajského súdu o väzbe sťažovateľa zo 4. júla 2012, kde mali byť použité sporné výrazy, porušujúce podľa názoru sťažovateľa prezumpciu nevinoty nie je predmetom konania pred ústavným súdom. Napriek tomu s ohľadom na závery najvyššieho súdu, ktorý sa tejto námietke venoval, zaujme ústavný súd k námietkam sťažovateľa stručný záver.

30. Kontext rozhodnutia o väzbe jasne naznačuje procesné postavenie sťažovateľa a náhľad súdu na jeho osobu z hľadiska štádia trestného konania, ako aj z hľadiska viny. Sporné výrazy (pozri bod 9 tohto uznesenia) použil krajský súd v časti rozhodnutia obsahujúcej jeho vlastné úvahy. Podstatné pritom je, že krajský súd použil slová o „*spáchaní trestnej činnosti*“ na odôvodnenie prítomnosti obavy v pokračovaní v páchaní trestnej činnosti majetkovej povahy, nie na vyrieknutie jeho viny. Vyhlásenie o majetkových pomeroch obvineného smerovalo k porovnaniu majetkových pomerov sťažovateľa v čase rozhodovania s pomermi predchádzajúcimi trestnej činnosti obvineného, a to tiež v rámci obáv z jej možného pokračovania. Nie je preto možné priamo vyvodzovať z textu rozhodnutia jasný záver súdu o tom, že obvinený spáchal trestný čin, pre ktorý bola podaná obžaloba, pred jeho uznaním za vinného príslušným súdom. Krajskému súdu je potrebné *pro futuro* dať do pozornosti, že použitie výrazov, na ktoré sťažovateľ upriamuje pozornosť vo svojej ústavnej sťažnosti, nie je vhodné v súdnych rozhodnutiach o väzbe pred tým, ako dôjde ku skutočnému uznaniu osoby súdom za vinnú z trestného činu. Ako sťažovateľ naznačuje, použitým sporným výrazom mali predchádzať kvalifikátory „*podozrivého zo spáchania trestného činu...*“ alebo „*mal spáchať trestný čin...*“ a podobne.

31. Krajský súd, najvyšší súd aj ústavný súd posudzovali námietku sťažovateľa a zhodne upriamili pozornosť na potrebu vnímania použitých výrazov v súvislostiach celého rozhodnutia, upozornili ho aj na iné pasáže, z ktorých vyplýva jasne postoj krajského súdu k vine sťažovateľa vo vtedajšej fáze trestného konania. Tým došlo k zmierneniu dopadu, ak nie k napraveniu nedostatku spôsobeného vyjadreniami krajského súdu. Podobný prístup plne zohľadňuje aj ESLP (pozri rozsudky Grubnyk v. Ukrajina, bod 146, Matijašević v. Srbsko, rozsudok z 19. 9. 2006, bod 47, č. 23037/04).

32. Ústavný súd podotýka, že v posudzovanej veci nejde o také vyhlásenia ako v prípade Nešťák v. Slovensko, na ktoré upozorňuje sťažovateľ. Krajský súd v onom prípade v uznesení o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o neprepustení z väzby uviedol, že bolo preukázané, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu, z ktorého bol obvinený, že jeho motívom bola snaha získať peniaze na úhradu svojich dlhov a že spôsob, akým bol trestný čin spáchaný, svedčí o stupni narušenia sťažovateľa. Tieto vyhlásenia podľa ESLP obsahovali vyjadrenie sťažovateľovej viny pred tým, ako bola zákonným spôsobom preukázaná. Teraz posudzovaná vec nevykazuje znaky takto jasného vyhlásenia súdu, že osoba spáchala daný trestný čin, k akému došlo v prípade Nešťák v. Slovensko.

33. Porovnaním predostretých východísk prezumpcie nevinoty a spôsobu vysporiadania sa s námietkou sťažovateľa zo strany najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd presvedčivo a výstižne zaujal stanovisko k námietke sťažovateľa. Z ústavného hľadiska mu nie je možné vyčítať namietané porušenie, ak sa stotožnil s rozhodnutiami súdov nižších inštancií, ako aj s rozhodnutím ústavného súdu.

34. Sťažovateľ svojou sťažnostnou argumentáciou podľa názoru ústavného súdu nedokázal spochybníť žiadny zo záverov, na ktorých krajský súd založil napadnuté uznesenie. Nezistiac medzi namietaným porušením princípu prezumpcie nevinny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a napadnutým uznesením žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

35. Zistenie o neprípustnosti a o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nutne vedie ústavný súd k záveru, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, I. ÚS 210/2019). Pretože nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu napriek nezdokladovaným osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku rozhodnutia). Výzva na preukázanie majetkových pomerov by bola po zistení zrejme bezúspešného uplatňovania si nároku na ochranu ústavnosti neúčelná.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Libor DUEA
predseda senátu